

ולבטלה למפרע, וכמו כן כאשר הקטן נמצא במשפחות שאינן שומרות תורה ומצוות, יש המפקפקים על כשרות הגיור - ובשל כך רצוי להימנע מתרומת ביצית מגויה ומשימוש בגויה כפונדקאית.

יד. לאחר כתיבת המאמר במהדורה הראשונה, נתכבדתי במכתבו של הגרז"נ גולדברג, שבו הבהיר את דבריו:

ב"ה, יום ב' שבט תשס"ט

כבוד הרה"ג ר' צבי רייזמן שליט"א המפורסם לשבח

כת"ר הביא משמי מה שעניתי לרופאים.

אכן לא רציתי להביע דעתי למי מתיחס הולד לבעל הביצה או ליולדת, והאמת שאין כל כך נפק"מ לדעת זה, ויש להחמיר לא לישא אחותו לא מבעל הביצה ולא מהוולד. אכן במקום אחר בספר תחומין כתבתי מאמר ארוך בענין זה, ועם כל זה אין לקבוע מסמרות בשאלות חדשות, אף שיש לי ראייה למה שכתבתי.

והנני שולח בפקס המאמר שכתבתי בספר תחומין⁴⁹. אכן אם ישתילו שחלות יש מקום לדון בזה יותר מהפריה מביצה.

וראיתי שדן כת"ר אם מותר להוליד בן שיש ספק אם הוא אביו. ונראה להביא להיתר ממה שאמרו בגמרא שממזר יכול לטהר זרעו שישא שפחה והפוסקים דנו בקראי שהוא ספק ממזר אם יש לו עצה לישא שפחה שהרי אפשר שאינו ממזר ואסור לישא שפחה ונתנו לו הפוסקים שישחרר את השפחה בתנאי שלא תנשא לממזר ואח"כ ישאנה, ואם הוא ממזר לא נשתחררה ואם אינו ממזר הרי היא משוחררת. ואם נאמר שאסור להוליד בן שיהיה ספק אם מתיחס אחריו איך ישאנה, והרי ישאר ספק אם הבן מתיחס אחריו על הצד שנשתחררה או שאינו מתיחס אחריו על הצד שהיא שפחה, הרי שאין איסור בדבר.

בידידות

זלמן נחמיה גולדברג

ברצוני לציין לדברי ידידי רבי משה קורצטג, ראב"ד יוהנסבורג, שכתב [ראה בנספח לפרקי המבוא] כי במקום שאין רישום מסודר של יחוס ההפריה יש להעדיף תרומת ביצית או פונדקאית מנכרית "מאחר ובמדינתנו [דרום אפריקה], אין שום רישום, אז על מנת למנוע אח נושא את אחותו, עדיף נכרית ומאחר ויש דעות שונות, אנחנו החלטנו בבית הדין שלנו, שבין אם הביצית נתרמה ע"י נכרית ובין אם הרחם היא של נכרית⁵⁰ הילד צריך לעבור גיור, כהלכה".

49. כרך ה עמ' 248 ואילך. 50. פונדקאית.